

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Danijele Medenice

Rad vaspitača sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra

I Z V J E Š T A J

Danijela Medenica, student postdiplomskih studija Studijskog programa za Inkluzivno obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je magistarski rad na temu „***Rad vaspitača sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra***“. Tema ovog rada je odobrena 24.10.2018. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta. Komisiju za ocjenu rada čine: prof. dr Tatjana Novović, Filozofski fakultet Nikšić, doc. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet Nikšić, prof. dr Čedo Veljić, Filozofski fakultet (odluka br.01-1562). Kandidatkinja je sa uspjehom položila ispite predviđene nastavnim planom i programom magistarskih studija za Inkluzivno obrazovanje. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada kandidatkinja ukazuje na značaj i kompleksnost tematike inkluzivnog koncepta, a posebno u domenu rada sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori. Smetnje u domenu autističnog spektra (infatilni autizam, autistični sindrom, autizam) upućuju na pervazivni razvojni poremećaj koji počinje u djetinjstvu, uglavnom u prve tri godine života, zahvatajući gotovo sve psihičke funkcije i traje cijeli život (Bujas Petković, Frey Škrinjar

i sur., 2010, str. 6). Budući da je u pitanju osjetljiva i delikatna problematika, jedan od važnih uslova za funkcionalni razvoj inkluzivnog koncepta je i temeljno poznavanje specifičnosti autističnih smetnji kod djece na ranom uzrastu. U tom smislu, kandidatkinja Medenica daje obuhvatan pregled epidemiologije autističnih i drugih pervazivnih razvojnih smetnji. Takođe, ukazuje na značaj blagovremene rane intervencije i sistemske stručne potpore djeci sa ovom vrstom razvojne teškoće, kako u porodici tako i u predškolskoj instituciji. Shodno tome, očito je koliko je u procesu podrške djeci sa AS značajna uloga kompetentnog vaspitača/nastavnika, pa kandidatkinja o tome govori u uvodnom poglavlju, ukazujući na opravdanost istraživanja ove problematike i upostavljanju obuhvatnije i objektivnije slike o aktuelnom stanju u ovoj sferi.

U okviru drugog poglavlja rada dat je istorijski aspekt shvatanja autizma, a potom se detaljnije opisuju različiti tipovi ove smetnje. Riječ je o Kanerovom sindromu, Aspergerovom sindromu, visokofunkcionalnom autizmu, atipičnom autizmu, Retovom i Helerovom sindromu, kao i drugim oblicima autističnih smetnji. D. Medenica objašnjava, pozivajući se na relevantne naučne izvore kako nastaju i kako se razvijaju navedene teškoće iz spektra autizma. Tako npr. Retov sindrom nastaje kao progresivan razvojni poremećaj, tokom kojeg nastaje teško oštećenje kognitivnih, komunikativnih, motornih i vegetativnih funkcija, a u daljem razvoju i poremećaj koštano-zglobnog sistema, dovodeći do teškog invaliditeta (Bojanin i sar., 2001, str. 253). Takođe, dezintegrativna psihoza ili dezintegrativni poremećaj, a neki ga poznaju kao Hellerov sindrom (dječija demencija F84.3) se pojavljuje između treće i pete godine života, kada dijete prestaje komunicirati, govoriti, pratiti zbivanja u okolini, prestaje kontrolisati sfinktere, zaboravlja naučene vještine (Bujas Petković, Frey Škrinjar i sur., 2010, str. 44).

U trećem poglavlju su posebno definisane i opisane metode rada i pedagoške strategije u radu sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra. Posebno se izdvaja i sagledava kvalitet i značaj responzivne komunikacije sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra, uz jasan osvrt na ulogu vaspitača pri kreiranju suportivnog ambijenta za sve učesnike u vaspitnoobrazovnom kontekstu. No, organizovanje pedagoški i psihološki podatne sredine za razvoj i učenje djece sa smetnjama iz AS zasnovano na holističkom pristupu počiva na timskom usaglašavanju razvojno-obrazovnih ciljeva, te je uloga roditelja od posebnog značaja u toj zajednici. Problemi sa kojima se roditelji susrijeću ne odnose se samo na period početnog otkrivanja i dijagnoze autizma. Potreba za podrškom je dugoročna, pa su u radu obrađene posebne intervencije koje su usmerene na pomoć porodici.

U okviru četvrtog poglavlja urađena je analiza predškolskog kurikuluma sa aspekta potreba djece sa AS. Način izrade IROP-a u planiranju i realizovanju individualno-razvojnih ciljeva za djecu, jedna je od

ključnih obaveza tima za praćenje djece. Kako i na koji način stručni tim doprinosi oblikovanju ovog važnog dokumenta sa precizno i temeljno projektovanim ciljevima i aktivnostima za djecu sa AS, D. Medenica odgovara u okviru ove tematske cjeline. Potom, Medenica obrazlaže značaj aktivnog i posvećenog djelovanja stručnih timova iz predškolske ustanove, ali podcrtava i značaj stručnog i kontinuiranog doprinosa predstavnika mobilnih timova i predstavnika resursnih centara. U okviru ovog poglavlja posebna pažnja posvećena je metodološkom pristupu Applied Behaviour Analysis (ABA), koji se najviše koristi u radu sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra.

U petom poglavlju se obrađuje uloga i edukacija vaspitača u inkluzivnoj praksi, kroz metodološku vizuru adekvatno oblikovanih hipoteza, odabranih tehnika i instrumenata. U skladu sa krucijalnim metodološkim ciljem, pažljivo je planirana i odabrana ciljna populacija, odn. istraživački uzorak, koga su činili vaspitači (60) i stručni saradnici iz JPU "Ljubica Popović". Sa vaspitačima je primijenjena tehnika anketiranja, odn. anketa kao instrument. Sa stručnim saradnicima je primijenjen polustruktuirani intervju. Prikupljeni rezultati istraživanja, obuhvatno su analizirani, obrađeni i interpretirani u odnosu na početno projektovane hipoteze. Sagledavajući detaljno dobijene empirijske pokazatelje uz osvrt na vodeće istraživačke hipoteze, D. Medenica zaključuje da vaspitači ne posjeduju potrebne stručne kompetencije za funkcionalno uključivanje djece sa smetnjama iz autističnog spektra u redovni proces predškolskih ustanova. Medenica konstatuje da vaspitači nijesu u dovoljnoj mjeri osposobljeni za rad sa ovom djecom, kako u okviru stručnog osposobljavanja, tj. inicijalnog obrazovanja, tako i u okviru kontinuiranog profesionalnog razvoja, kao i da im nedostaje određenija sistemska podrška stručnih timova u radu. Tu posebno markira nedostajući interes i posvećenost predstavnika resursnih centara. Na temelju analize dobijenih empirijskih podataka, kandidatkinja izvodi set zaključaka i njima inherentnih preporuka za unapređenje inkluzivne prakse i kulture predškolskog konteksta, posebno u domenu podrške djeci sa AS.

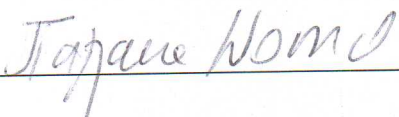
Magistarski rad Danijele Medenice je u sadržajnom pogledu pregledan, sistematičan i analitičan. Dobijeni i statistički obrađeni, a potom interpretirani rezultati istraživanja, praćeni temeljnom i obuhvatnom diskusijom, ukazuju na višenaspekatsko promišljanje kandidatkinje na temu vaspitno-obrazovnog rada sa djecom sa AS. U radu D. Medenica daje komparativni pregled istraživanja u fokusiranoj oblasti, ukazujući na brojne dileme i nepoznanice u ovoj oblasti, kao i na indikativne podatke o porastu broja djece/osoba sa AS. Rezultati do kojih je došla D. Medenica jasnije rasvjetljavaju postignuća i polja izazova u radu sa djecom sa AS u crnogorskom predškolskom institucionalnom

kontekstu, markirajući potom i preporuke za unapređivanje ovog segmenta, na temelju konkretnih empirijskih uporišta.

Na osnovu prethodne analize, Komisija konstatuje da magistarski rad kandidatkinje Danijele Medenice, na temu: „**Rad vaspitača sa djecom sa smetnjama iz autističnog spektra**”, ispunjava normative koji važe za magistarske teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

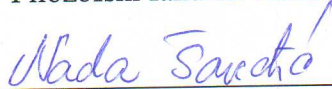
Nikšić, 30. septembra 2019.god.

Komisija, u sastavu:

Prof. dr Tatjana Novović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Doc. dr Nada Šakotić, član

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Čedo Veljić, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
Broj 01-1999
31.10. 2019 god.
NIKŠIĆ